

DIRVA

Nr. 119

Spalis-October 17, 1960

Cleveland, Ohio

VISUOTINIS LIETUVIŠKOS SPAUDOS SURAŠYMAS?

Remiantis vilniškės valdžios dekretu, išleistu 1960 metų vasario 17 dieną, yra sudaryta nacionalinės bibliografijos redakcija, kuri dabar kreipiasi į visus(?); kas tik turi ankstyvesnio laikotarpio lietuviškų knygų ar kitokių spaudinių, kviesdama talkininkauti tai redakcijai tikslu sudaryti kiek galima pilnesnį lietuviškų spaudinių bibliografinį aprašymą. Yra užsimota "sudaryti ir išleisti pilną iki tarybinio (1547 — 1940) metų Lietuvos spaudos bibliografiją".

Surašinėti (ir pavyzdžiui rinkti) žadama: a) visus spaudinius, spausdintus Lietuvos teritorijoje, nepaisant, kokia kalba ir kokia tema, b) visus lietuvių kalba atspausdintus spaudinius, išleistus užsieniuose, c) visus leidinius kitomis kalbomis, betkur atspausdintus, jeigu juose liečiama Lietuva ar kuri lietuvių tautos gyvenimo sritis.

Ar tikrai tokiu mastu Lietuvos bibliografijos darbas ir bus stengiamasi atlikti, nevisai tikra. Abejonei pagrindo sudaro ta aplinkybė, kad 1940-60 metų bibliografijos darbas skaitomas jau atliktas, bet nėra duomenų, kad jis būtų atliktas tokiu mastu, koku žadama atlikti 1547-1940 metų bibliografiją. Gal pastarojo laikotarpio Lietuvoje išleisti leidiniai ir yra gerai suregistruoti, — tai dabar ypatingai lengva, kai spauda nacionalizuota ir monopolizuota, — bet užsieniuose lietuvių kalba išleistais leidiniais, juo labiau svetimomis kalbomis apie Lietuvą išleistaisiais, bolševikinės rusų valdžios priežiūroje veikiantieji bibliografai Lietuvoje ne tik nepasidomėjo, bet negalėjo jų nei gauti. Nedaug yra vilties, kad bibliografijos redakcinei kolegijai dabar darbo sąlygos žymiai page-

rėtų ir ji galėtų laisvai gauti reikiamas informacijas apie lietuvišką bei lituanistinę spaudą iš užsienių.

Redakcija nei nesikreipia įsakmiai į svetur gyvenančius asmenis, galinčius reikiamos informacijos suteikti. Bet jie kreipiasi ypač į tuos, kurie gal turi leidinių, išleistų "pogrindyje buržuazinės santvarkos metais Lietuvoje". Tu atskleidžiama, kas tame bibliografijos darbe bus laikoma svarbiausia.

Bibliografijos redakcija sudaryta iš šių asmenų: St. Brašiškio, K. Doveikos, J. Rimanto, R. Šarmaičio, A. Ulpio, A. Venclovos ir L. Vladimirovo.

MOKYS MOKYTOJUS KOMUNISTISKAI AUKLETI

Šių metų pabaigoje (gruodžio 27-28) Vilniuje šaukiamas Lietuvos mokytojų suvažiavimas. Kas 50-60 mokytojų rinks po vieną atstovą į suvažiavimą, bet jau iš anksto yra žinoma, kad išrinkti bus "geriausi iš geriausių".

Suvažiavimas svarstysias du klausimus: kaip geriau vykdyti Chruščiovo nustatytą mokyklų reformą ir kaip sėkmingiau mokslivius išauklėti komunistais. Kadangi suvažiavime bus iš viso per 500 mokytojų iš Lietuvos ir kita tiek svečių iš "brolisčių respublikų", tai negalima tikėtis, kad tas suvažiavimas iš tikrųjų galėtų ką pats svarstyti. Jame bus skaitomos tik instrukcijos — nurodymai, kaip ką reikia daryti. Galimas dalykas, kad suvažiavimui bus duota "priimti" ir Maskvoje parašyta rezoliucija.

ISKYLA LIETUVAITE ŠACHMATININKE

Vilnietė Vilhelmina Kaušlaitė laimėjo antrą vietą

Frunzės mieste įvykusiose pusiau baigminėse moterų šachmatininkių varžybose. Tuo būdu ji pateko į dvylikos grupę, kuri šių metų pabaigoje Rygoje rungsis dėl moterų šachmatininkių pirmumo Sovietijoje.

(LNA)

Išleido ir lietuvius

Paryžiuje šiuo metu vieši įvairių tautų šokėjų trupė, gastroliuojanti Sovietijos vardu. Ją sudaro 29 asmenys, kurių tarpe yra ir 4 lietuviai, valstybinio liaudies ansamblio šokėjai: E. Gužinskaitė, N. Petrylaitė, V. Beterlevičius ir J. Gagiškis. Iš Paryžiaus ši trupė vyks į P. Ameriką ir dalyvaus Argentinoje ruošiamame pasauliniame liaudies šokių konkurse, Lietuviai jame išpildys klumpakojį.

* LAIVAS Baltika, kuriuo Chruščiovas atvyko į New Yorką, taip pat išplaukė į Karaliaučių. Laivas išvyko perkrautas amerikėnėmis prekėmis, kaip automobilių padangomis, televizijos aparatais, vėsintuvais ir t.t. Prekių tarpe buvo trys nauji amerikiniai automobiliai.

* MASKVOS spauda Chruščiovo vizitą pučia, kaip didelį laimėjimą Jungtinėse Tautos. Televizijos stotys pakartotinai perdavinėja jo pasirodymą "Open End" programoje su pilnais komentatoriaus David Susskind komentarais (pastebėtina, kad programa po Chruščiovo pasirodymo prarado sponsorų. Taip pat gausių pasipiktinimų pasėkoje viešai turėjo aiškintis ir Rooseveltienė už Chruščiovo pasikvietimą į savo butą).

Castro konfiskavo bankus ir įmones

JUNGTINĖS AMERIKOS VALSTYBES, atsakydamos į Kubos diktatoriaus Fidel Castro puolimus, paskelbtus rugsėjo 26 plenumo sesijoje, įteikė Jungtinėms Tautoms išsamų, detalizuotą dokumentą, kuriame Castro režimas kaltinamas sąmoningų buvusių gerų santykių sabotavimu ir tarptautinės įtampos didinimu.

10,000 žodžių ilgio dokumente papunkčiui atsakoma į Castro skelbiamus faktų iškraipymus, nurodomas Kubos vyriausybės kišimasis į kitų Lotynų Amerikos kraštų vidaus reikalus, turto be atlyginimo konfiskavimai politiniais sumetimais ir pilietinių teisių užslopinimas. Dokumente atkreipiamas dėmesys į tai, kad JAV yra viešai pareiškusi norą tartis su Kuba mažiausiai dvidešimt penkis kartus, bet Kubos vyriausybė tuos siūlymus atmetusi.

KUBOJE tuo tarpu Castro režimas eiliniu dekretu, kuris buvo paskelbtas po 16 valandų nusitęsio kabineto posėdžio, nacionalizavo krašto bankus ir visas didžiąsias pramonės, komercijos ir transporto bendroves, įskaitant 20 amerikinių įmonių. Dekretas palietė apie 400 privatinių bendrovių, kurių turtas, kaip skaičiuojama, siekia 2 milijonus dolerių.

Taip pat buvo paskelbta, kad indėliai iš bankų bus leidžiami "normaliai išimti", bet "nenormalių išimčių" būsią vengiama. Po nacionalizacijos visi bankai, ir cukraus fabrikai atsidūrė vyriausybės rankose.

NEW YORKE pasitraukė iš posto Kubos delegatė prie Jungtinių Tautų dr. Teresa Casuso, kuri turėjo ambasadoriaus rangą. Spaudai duotame pareiškime ji nurodė, kad Castro sugriovęs visų jo ankstesnių šalininkų vil-

Jaunesnioji karta seka savo tėvų pavyzdžiu... Korp. Neo Lithuania filisterė Aldona Augustinavičienė, aktyviai dalyvaujanti tautiškoje veikloje, džiaugiasi, kad jos dukrelė Birutė, Korp. Neo Lithuania šventėje, pakelta į seniores.

Dirvos nuotrauka

LAOSAS KELIA VIS DIDESNIŲ RŪPESČIŲ

Pirmasis Sovietijos pasiuntinys Laosui, Aleksandras N. Abramovas, atvyko į administracinę krašto sostinę, kur jis buvo

labai iškilmingai sutiktas. Paradiui vadovavo kapitonas Kong Le, kuris rugpjūčio 9 nuvertė provakarietišką vyriausybę.

Kiek anksčiau buvo antrą kartą taikos deryboms susitikę vyriausybės ir prokomunistinių Pathet Lao partizanų atstovai, tačiau nebuvo paskelbta, ar pasiekta kurios pažangos dvi valandas trukusiame pasitarime.

Jungtinėse Tautos Laosas paremė Kambodijos pasiūlymą, pagal kurį Jungtinės Tautos turėtų sukurti ir garantuoti neutralią buferinę zoną Pietryčių Azijoje.

Washingtono pripažįstama, kad Laosas pasidarė nauju diplomatinio bėdų centru. Kai kurie valdininkai bėkštuoja, kad Laosas galys tapti "Kongu Pietryčių Azijoje". Trijų frontų pilietinis karas, nors dar ir nedidelio masto, padalino kraštą, ir vidinis bei išorinis komunistų spaudimas vis auga. Washingtono sakoma, kad sovietinis blokas, patyręs pralaimėjimų Kongo, dabar galys siekti pataisyti savo diplomatinį prestižą įsikišimu į Laoso konfliktą.

Šiuo metu Laose vieši specialiai JAV misija, ieškanti sprendimo tai grėsmei atremti. Jeigu jai nepasisektų, reikią laukti komunistų akcijos. Tuo atveju galbūt

turėtų įsikišti ir Jungtinės Tautos, nors rusai neabejotinai tam pasipriešintų.

JAV, kaip sakoma, siekdama antikomunistinės ir neutralistinės grupės susitarimo, nutraukė karinę pagalbą. Bet stebėtojai nurodo ir kitą priežastį: dalis teikiamos JAV pagalbos atsidurdavo prokomunistinių sukilėlių rankose.

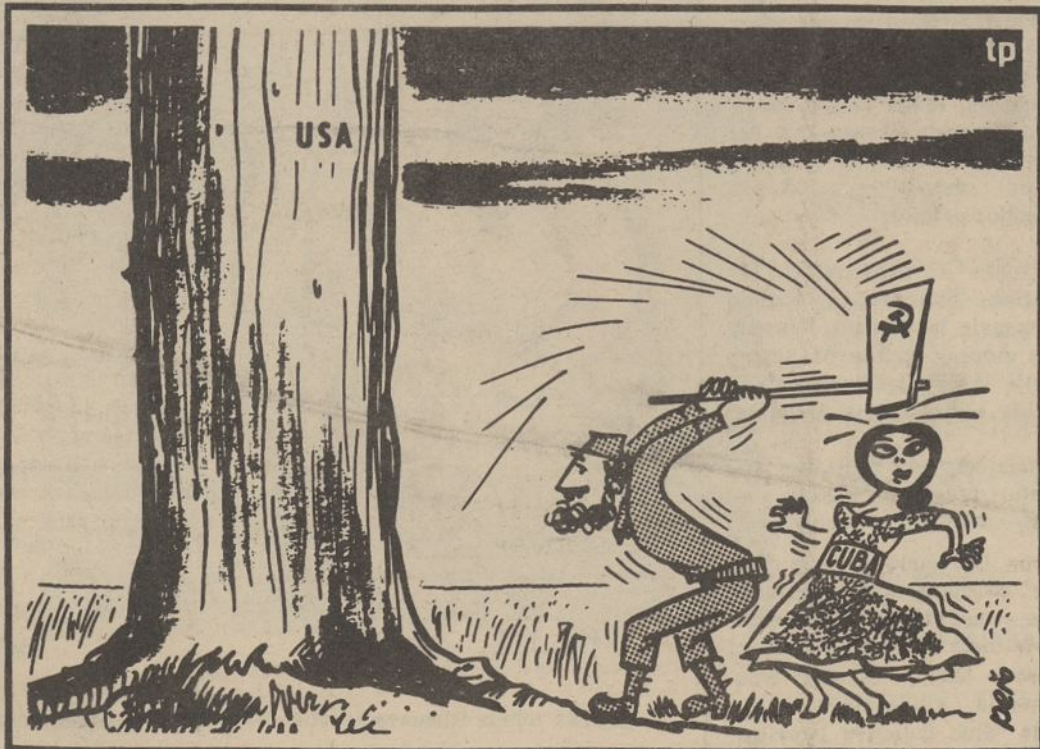
Laosas yra labai svarbus strateginis punktas Pietryčių Azijoje: jis turi bendras sienas su Šiaur. ir Pietiniu Vietnamu, Kambodija, Komunistine Kinija, Burma ir Tailandu. Atsidūręs komunistų rankose jis taptų ne tik nauju frankių politinei ir ekonominei spaudimo frankui, bet ir komunistinės subversijos baze.

* Paskutinėmis žiniomis, JAV misijos pastangos išspręsti Laoso krizę buvo nesėkmingos. Premjeras Phouma pareiškė, kad jis nekeisias neutralumo politikos ir, jei Jungtinės Amerikos Valstybės tai nepatinka, jis pasieškosias pagalbos kitur.

Tie įvykiai iššaukė spėliojimus, kad JAV galinti palikti Laosą savo paties likimui, kas reikštų jo slinkimą į komunizmą. Kita alternatyva būtų remti antikomunistinius sukilėlius ir riziukuoti karą su komunistais.

Anglijos lietuvių sodyboje yra pastatytas lietuviškais ornamentais dekoruotas kryžius. Prie jo matome dvi Anglijos lietuvaites: Ritą Daunoraitę ir I. Kušneraitę.

Viceprezidentas Richard Nixon yra didelis sporto mėgėjas. Yra žaidęs amerikinį futbolą, krepšinį ir net pasireiškęs bokso ringe. Dabar pasitenkina vien golfo žaidimu. Kelionėje po Pietų Ameriką teko išbandyti ir mūsų įprastąjį futbolą. Ekvadoro sostinėje Quito, kaip garbės svetys, prieš rungtynes buvo pakviestas išsipirti kamuoliu. Rungtynių nugalėtojų viceprezidentas R. Nixon buvo paskiręs dovaną.

KODĖL JIE REMIA NIXONĄ

Devyniolika Sripss - Howard sindikato dienraščių pasisakė, kad jie remsią Nixono kandidatūrą prezidento postui. Paskutiniame sindikato redaktorių suvažiavime, po ilgų debatų vidaus ir užsienio politikos klausimais, buvo priimta išvada, kurios remiamos įsitikinimu, kad:

Nixonas yra geriau kvalifikuotas atremti karo grėsmę ir pasiūlyti pasaulinio komunizmo veržimuisi; Nixonas geriau administruos krašto ūkį; Nixono tautinė ir tarptautinė rolė per pastaruosius aštuonerius metus aiškiai nusveria jo naudai, nes jis pilnai išnaudojo Eisenhowerio administracijoje atsiradusią progą "išmokyti darbą".

Gyvybiškai svarbioje užsienio politikoje "tikėtą" dar labiau sustiprina Henry Cabot Lodge, kuris per 8 metus Jungtinės Tautosose įrodė savo sugebėjimus ir tvirtumą prieš sovietus.

Sindikato laikraščių pasisakyme pastebima, kad abu kandidatai esą pajėgūs ir inteligentiški, bet senatorius Kennedy labai blogu laiku pareiškė neatsargios kalbos, dėkingos klaidingai interpretuoti, sukelia "nelaimingą rezultatą" pavoju, jei jos išeitų iš būsimą prezidento. Tokių pavyzdžių tampe nurodomi sen. Kennedy komentarai apie tai, kad prez. Eisenhoweris turėjęs "išreikšti apgailestavimą" dėl U-2, kad 17 mil. amerikiečių eina kas vakarą gulti alkani, arba jo implikacija, kad prez. Eisenhoweris ir viceprez. Nixonas kažkaip turėję įtakos įvykių eigai Kuboje.

Vidaus klausimuose taip pat nuvylę kai kurie sen. Kennedy pareiškimai. Jis kalbėjo apie išbalansuotą biudžetą, kartu siūlydamas eilę išlaidžių projektų ir nesakydamas, iš kur pinigai bus imami. Tiesa, Nixonas taip pat kalbėjo apie padidintą išlaidas, bet jis susirūpinęs pavojingos infliacijos grėsme.

Nixonas yra nepatenkintas federalinės biurokratijos augimu ir stengsis ją apriboti. Kennedy siūlo didesnę vyriausybės intervenciją daugely sričių, kas reiškia tos biurokratijos didinimą.

"Nelaimės gali ateiti, bet tauta neturi jų ieškoti," sakoma sindikato laikraščių pasisakyme. "Šiame jautriame periode nėra laiko nerūpestingoms avantiūroms -- nei viduje, nei užsienyje." Ir todėl laikraščiai tiki, kad Nixono - Lodges "tiketas" būtų sveikesnis, solidesnis ir viltingesnis šiuo nelengvu istorijos momentu.

LIFE magazinas naujausiam numeryje taip pat pasisakė už Nixono kandidatūrą dėl sveikatos jo vidaus politikos (užsienio politikos klausimais magazinas pasisakys sekančiame numeryje). Jo žodžiais, Kennedy bandymai susieti vidaus politiką su šalutuoju karu yra klaidingi, jo programa žadanti mažesnę ekonominę augimą ir vedanti prie infliacijos. Kennedy planas pagyventi ūkinį augimą pigesnių pinigų politika ir padidintomis federalinėmis išlaidomis, magazino pavadintas "utopine demokratų platforma", esą, tik padidintų burokratijos galią ir atgaivintų infliacijos pavojų.

Paraginkit savo pažiūstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

SOVIETŲ SĄJUNGOS SILPNIEJI PUNKTAI YRA CHEMINĖ IR PLASTINĖ PRAMONĖ (2)

Visą dėmesį sukoncentravus į ginklavimosi ir metalo pramonę, cheminė pramonė Rusijoje visą laiką buvo labai atsilikusi. Tik naujajame septynmečio plane jai suteikta reikšmės, kurios ji nusipelnė moderniajame ūkinyje organizme. Didžiąja dalimi tai liečia dirbtinės tekstilės gamybą: jos gaminių stoka krautuvėse aiškiai liudija atsilikimą. Nuo jo kenčia ir elektros pramonė.

Valstybinio planavimo įstaigos reikalauja iki 1965 metų septynis kartus padidinti dirbtinių medžiagų produkciją (palyginus su 1958 metais) ir keturis kartus padidinti sintetinių verpalų gamybą. Turį būti įrengti 27 nauji fabrikai. Kai kurie jų pilnais komplektais atgabenami iš užsienio (jų tarpe vienas nailono kojinių fabrikas iš Prancūzijos). Praeitais metais buvo keturis kartus padidintas personalas "Giproplaste" -- valstybiniame plastinės pramonės institute.

Ir fotografinių medžiagų gamyba toli gražu nepatenkina pareikalavimo. Rusai pastaraisiais metais, kiek atleisus politinės priespaudos varžtus, pasidarė aistringi foto mėgėjai, bet jų uolumą beveik bepertraukos stabdo nuolatinė filmų stoka.

GELEŽINKELIŲ MODERNIZAVIMAS

Dėl maisto produktų ir kasdienio suvartojimo prekių stokos Sovietijoje didele dalimi kalta yra ir atsilikusi sovietinė transporto sistema. Žinoma, 22 milijonų kvadratinį kilometrų teritorijoje įrengti modernų, pajėgų transporto tinklą yra didelis uždavinys ir, kas svarbiausia, čia negalima padaryti jokių peršokimų. Geležinkeliai Sovietijoje vis dar tebėra atsakingi už 80% keleivinio ir krovinio transporto.

Septynmečio planas reikalauja krovinių transporto pajėgumą padidinti iki 1800 milijardų kilometrų - tonų per metus, tai yra, beveik 40% daugiau, negu 1958 metais, ir 20% padidinti keleivinį transportą. Tai neabejotinai reikalauja pagrindinio geležinkelių sistemos modernizavimo, ypač elektrifikavimo.

Šiuo metu sovietinių elektrinių ir elektro - dyzelinių traukinių skaičius Sovietijoje siekia 30%, o 1965 metais tas skaičius turėtų pagal planą siekti jau 85%. Užplanuota elektrifikuoti 30,000 km bėgių ir 70,000 km pritaikyti elektrodyzeliniam transportui. Bet 1959 metais buvo elektrifikuota tik 2000 km, ir šiais metais 2200 km. Kokiu tempu bus bėgiai elektrifikuojami per ateinančius penkerius metus, kad planas būtų įvykdytas, sunku dabar pasakyti, bet per dvejus metus to plano įvykdyta tik 5%.

Be to, užplanuota padidinti keleivinių vagonų skaičių ir nutiesti 9000 km, naujų bėgių ir 8000 km vienbėgių geležinkelių paversti dvibėgiais -- didžiąja dalimi Sibire. Ar bus tai įmanoma? Tenka

labai abejoti, atsiminus, kad trys ketvirtadaliai naujų bėgių vis dar tebegaminami 12,5 metro ilgio, kas kitur laikoma tolimo atsilikimo ženklu, ir nuolat stinga tokių paprastų dalių, kaip varžtų ir vinių. Kai kurie vagonų fabrikai atsilieka 30% nuo plano ir nuolat barami spaudoje. Tad nėra pagrindo nei tikėti, kad iki 1965 metų bus pasiektas geležinkelių transporto atpiginimas 20%.

Dideliu tempu plečiant "plėšminius" plotus, su kuriais kitas ryšys tuo tarpu neįmanomas, pradėta naudoti tarpinis sprendimas -- malūnsparniai. Šiais metais numatyta atidaryti 200 naujų malūnsparnių linijų, daugumą Tolimuosiuose Rytuose ir Kamčatkos pusiasalyje. Malūnsparniai turės jungti taigose išskaldytus pramonės centrus su Chabarovsku, Petropavlovsku ir Komsomolsku prie Amuro.

JAUNIEJI SIŪLO IDĖJAS

Visose srityse vykdoma daugybė bandymų. Donbaso anglių kasyklose statomi hidrauliniai anglių kasimo įrenginiai, kuriais tikimasi dienos produkciją pakelti iki 10,000 tonų, juos aptarnaujant 200 žmonių. Tai reikštų keturis kartus padidintą produkciją už pusę ligšiolinės kainos. Hidraulinėmis mašinomis išlaužtos anglys turėtų būti vamzdžiais išmetamos žemės paviršiumi. Jų iškėlimui du kasyklų inžinieriai sugalvojo tikrai originalų būdą: panaudoti sprausminį motorą. Sprauslių galai turį būti apbrūšinti 8 metrų ilgio, pusės metro storumo vamzdžiais, kurie turėtų iki 200 mm dydžio gabalus nusviesti 200 metrų. Tuo būdu būtų galima per valandą išmesti iki 4000 kubinių metrų anglies. Bet dar neišspręsta su šiuo metodu susijusi dirbančiųjų saugumo problema.

Išėja buvo inžinierių užpatentuota ir pasisekimo atveju atneš papildomas pajamas, kurios sieks iki 50 - 75% sutaupyti, kurios susidarys iš skirto tarpabičių metodų. Patentai šiandien sovietinėje pramonėje vaidina labai didelę rolę: kasmet išduodama maždaug 10,000 tokių "išradimo pažymėjimų", kaip jie oficialiai vadinami. Taip pat atitinkamais diplomais ir pinigais atlyginama už kelis šimtus tūkstančių vadinamųjų "racionalizacijos pasiūlymų". Vadinama "išradėjų organizacija" turi 35,000 skyrių su pusantro milijono narių, tarp kurių nuolat vykdomos "socialistinės lenktynės". Ir didelė dalis gaunamų pasiūlymų pasirodo esą tinkami panaudoti. Sovietija, leidusi šioje srityje pasireikšti privatinei iniciatyvai ir už ją atlygindama, kasmet gali sutaupti iki 400 mil. rublių.

Anksčiau patiektoje apžvalgoje šveicarų "Weltwoche" korespondentas Egon Larsen apsiribojo sritimis, kurios sovietinėje propagandoje, skirtoje užsieniui, kur giriama atominės energijos, medicinos ir biologijos laimėjimais, beveik neminimos. Informacijos tai apžvalgai buvo surinktos iš rusų specialinės spaudos, todėl turėtų būti didelė dalimi patikimos. Bet, kaip kiekvienas Sovietijos lankytojas matė, Rusijos techninė civilizacija tebeturi dar daugybę spragų, kurios tik pastaraisiais metais pradėtos sparčiu tempu loptyti.

ATOMINIO AMŽIAUS GIMIMAS (3)

JIS ATĖJO "ANT PIRŠTŲ GALŲ"

--Vienas šeši nulis nulis!-- sužuko Leona Woods. Nuo 1:34 valandos didysis eksperimentas buvo vykdomas vis atsargiau, vis trumpesniais žingsniais buvo artėjama prie lemiamojo sprendimo.

3:20 val. Permis įsakė saugiklio lazda ištraukti iki šešių colių ženklo. Vyras, kuris vadinosi Greenwaltu, jau nebegalėjo nuslėpti savo nervingumo: jo kairysis petys mėšlungiškai sudrebėjo.

3:23 val. lazda buvo ištraukta dar vienu coliu. To pagal Fermio skaičiavimus turėjo pakakti. Kažkas pasakė "o Dieve!", -- tačiau tai nuskambėjo tokiu svetimumu balsu, kad atrodė panašu į sudejavimą. Šiaudais apipinta bonka po antruoju neutronų skaitikliu nepastebėta, galvojo Wigner. Jis abi rankas sugniaužė. Dabar! Jau aiškiai buvo girdėti: velnio kūgis pagyvėjo.

Leona šaukė: -- Vienas šeši nulis vienas, -- Paskui kiekvieną kartą vis garsiau: --nulis du... nulis trys, nulis keturi... nulis penki!

Prašau, Leona, prašau nerėk! --galvojo Zinnas. Ji rėkė, "Nulis šeši!" šaukė ji. Graves ir Lichtenberger savo kibirus buvo taip pakreipę, kad kadmių skeidiny vos nesilijo per kraštus...

--Nulis šeši! -- pašoko Leona. Kodėl rodyklė sustojo? Ji žengė pirmyn--toku sunkiu žingsniu. 3:24 valanda. Matavimo aparato rodyklė staiga šovė tiesiai aukštyn, aštriu balsu sutiksėjo skaitikliui. Tada Leona atsisuko į Fermį, nusiėmė apsauginius akinus ir dusliu balsu paklausė: "Fermi, kada mus apims siaubas?"

Buvo įvykdyta.

--Kai Fermis stovėjo priešais juodąjį kūgį, jis tikrai buvo jo valdytojas, -- vėliau pasakojo Herbertas Andersonas. -- Viskas klausė jo žodžių. Pasivaidendavo neutronai, kai jis įsakydavo. Jie buvo nuostabiai klūsni. Kai jo įsakytai apsiraminavo, mums visiems buvo aišku, kad Fermis tikrai užkėlė atominio amžiaus vartus.

Ir Zinnas atsiminė: --Mano visas dėmesys buvo

jos, medicinos ir biologijos laimėjimais, beveik neminimos. Informacijos tai apžvalgai buvo surinktos iš rusų specialinės spaudos, todėl turėtų būti didelė dalimi patikimos. Bet, kaip kiekvienas Sovietijos lankytojas matė, Rusijos techninė civilizacija tebeturi dar daugybę spragų, kurios tik pastaraisiais metais pradėtos sparčiu tempu loptyti.

nukreiptas į Fermį, kurio kiekvieną judesį be pertraukos stebėjau. Jis atrodė ramus, rimtas, susivaldęs. Bet staiga jo veidas nušvito. Tada išgirdau jo neužmirštamus žodžius: "Pasisekė. Šis reaktorius yra pirmoji pasaulyje savaime išsilaikanti uranio baterija." Tai buvo 3:24 valanda. 1942 gruodžio 2 popietę. Tai buvo atominio amžiaus užgimimo valanda.

Kažkas pasakė, kad atominis amžius į sporto salę atėjo "ant pirštų galų". 3:25 val. Leona grįžo prie matavimo aparatų. Išties 28 minutes neįvyko jokių permainų. Didžiojo bandymo rezultatai buvo vis iš naujo tikrinami matavimo aparatais. 3:53 valandą daktaras Compton užsakė žaibo pasikalbėjimą su Cambridge.

Wigner išsitraukė iš po antrojo neutronų skaitiklio savo šiaudais apipintą bonką. Jis atkimošė ją. Tik dabar jis išsigando minties: kas būtų atsitikę, jei bonka būtų buvusi rasta ir palaikyta bomba? Anksčiau apie tai nebuvo pagalvojęs. Jis pripildė popierinius puodukus raudonu chianti vynu. Visi išgėrė -- be iškilmingų kalbų, be sveikinimų, be žodžių. Paskui vienas po kito bonkos etiketėje padėjo savo parašus.

Kai po dešimties metų tas įvykis vis dėlto buvo iškilmingai švenčiamas, Al Wattemberg tuščią bonką, kurią buvo pasiėmęs atminimui, atsiuntė į Čikagą, nes pats negalėjo atvykti. Jis ją buvo apdraudęs tūkstančiu dolerių. Dar niekada tuščia vyno bonka nėra buvusi taip brangiai apdrausta.

Dr. Comptono žaibinis pasikalbėjimas su dr. James B. Conant iš Harwardo universiteto pasakė labai daug ir nieko.

--Allo, Conant?

--Taip, ar tai tamsta, Comptonai?

--Klausykite: italų jūreivis išlipo į Naująjį Pasaulį.

Tyla, paskui Conant paklausė: - O kaip laikėsi vietiniai gyventojai?

--Labai draugiškai.

--Ačiū už žinią, --pasikalbėjimas buvo baigtas.

Kai dr. Conant grįžo į salę, prie jo priėjo Greenewaltas.

--Daktare Comptonai, -- pasakė jis, --mano bendrovė pasirašys sutartį. Mes dirbsime kartu.

Jis kalbėjo taip tyliai, kad Comptonui buvo sunku suprasti, ką jis sako.

Jie buvo dar tik pradžioje. Bet ateities miglose jau žėravo baisi ugnis. Slapti miestai dygo iš žemės. Jau rytoj atominiai mokslininkai pradės bombos gamybos darbus -- paslapčiomis, kaip vaigys naktį.

TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

SCHWAB RADIO & T.V.

SALES AND SERVICE

PAPIGINTA KAINA PARUODA TELEVIJOS IR TELEFUNKEN RADIO APARATUS.

11615 Detroit Ave.

LA 1-4669

CLEVELAND 2, OHIO

TRECIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA

Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų persiuntimas į visus kraštus

TAIP PAT IR VISOKIOS RŪŠIES APDRAUDA

Kur tik besiruoštumėte keliauti, tuoj susirikiu su mūsų įstaiga

ALBINAS IR KAZYS TRECIOKAI

311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey

Telefonas; Market 2-4867

Bajoras Míkna Riestaragis šiuo metu užsiėmęs rinkiminės kampanijos plakatų gaminiu...

SIBIRO TREMTINĖS LAIŠKAI (4)

BE GALO GAILA TEVIŠKĖS LAUKŲ

1958 m. balandžio 19 d.

Velykų šventės praleidom darbe. Ryte, pasimeldę, išėjome į darbą ir grįžom tik vakare. Mano šoferiai, pasiėmę degtinės, vakare atėjo pasveikinti. Ką -- gi, reikėjo ir stiklėlių išgerti. Ir dainuoti ir užimt svečius. Sūnelis buvo patenkintas, o mama, sėdėdama nuošaliai, apsisivėrė, tardama:

--Nežinau, vaikelai, kaip turgali prie jų prisitaikyti...

Aš čia išmokau daug vietinių dainų. Ir, turį pasakyti, kad dainos nepaprastai gražios savo žodžiais ir motyvais, ypač erotinėms.

Žmonės čia nepaprastai linksmi. Nežiūrint, vargas ar laimėjus lydi, dainos ir tautiniai šokiai (kazokas). Ir tai -- visur: darbe, gatvėje, vaišėse.

Rašai, kad Tau džiugu, jog pas mus prasidėjo pavasaris?... Tačiau, jeigu Tu jį peryventum, tai atvirai, kaip ir aš, pasakytum: "Šimtą kartų geriau didieji šalčiai, negu toks pavasaris. Tuomet žmogus nors sausas esi.

Sniego prisninga iki 80 - 95 cm, ir jis per dvi ar keturias dienas

ištirpsta. Ar gali tai įsivaizduoti? Visur vanduo augščiau kelių, o po to -- lietūs, sniegas ir šalti vėjai iki birželio mėnesio.

Todėl kada pradeda šalti -- visi džiaugiasi. Sūnelis dabar jau nedirba, nes mažamečių darbo sezonas baigėsi. Liko tik sunkūs medžių plukdymo darbai.

Vakar su sūneliu išvežėm mėšlą. Šiais metais buvo daug lengviau, nes viršininkas davė arklių. Likom šlapi, kaip ančiukai. Šiandien skauda galvą ir pakilus temperatūra. Apsirūpinau ir malkomis iki lapričio mėn. Žodžiu, vėl laukiam lietingos vasaros.

Čia belikom tik trys šeimos. Yra gandų, kad daugiau atleidimų nebus. Rašo, kad tenai su pragyvenimu sunku, bet vistiek traukia...

BUVAU TĖVYNĖJE

1958 m. liepos mėn. 25 d.

...Aš jau pasiekiau senąją tėviškę. Negaliu pasakyti, nė aprašyti to jausmo, kuris visą savaitę mane užvaldė.

Tėvynę pasiekiau laimingai. Nežinau, kaip pasiseks sugrįžti... Vėl juodi debesys niaukiasi padangėje.

Dukrytę radau pas dėdę. Susitikimas buvo be galo griaudus, tiesiog -- dramatiškas. Gyvenu, kol kas, pas dėdę ir aš. Aplankiau a.a. kito dėdės poilsio vietą ir bažnyčioje prisiminiau visus, palikusius šią žemelę.

Sutikau Elenutę grįžusią prieš porą mėnesių. Mačiau jos mamą ir už mamą augštesnę dukrą. Pas ją mačiau labai daug nuotraukų iš mūsų jaunystės. Vieną siunčiu Tau. Padaryk daugiau ir vie-
niau prisieki man, o antrą -- aš persiųsiu jai. Ji su visa šeima siunčia Tau linkėjimus.

Ne tas dangus, ne tas kelelis, ne ta žemė -- žydinti ir viliojanti.

Skaudu, ir kiekvienas mano žingsnis aplaistytas ašaromis. Aplankėm su dukryte ir kanau-
ninką N. kuris iš džiaugsmo ir nustebimo, išbučiavo mane.

Pradėjau skubėti taisyti dantis ir šiaip gydytis. Vakar turėjau sunkų danties rovimą. Šiandien vaikštau sutynusiu veidu. Gyvena žmonės. Apsirengę... Tuoj vyksiu į uošvį. Ten jie

mūsų laukia ir jau buvo atvažiuavę, bet mane laiko dar dantų gydymas. Paskui važiuosiu į Panevėžį. Dar paskui -- į Vilnių.

Tu negali suprasti, kaip sunku. Svajoju ir verkiu. Pamiršti ir užžėlę takai. Niekam mes čia nereikalingi. Žmonės žiūri į mane nustebusiomis akimis, tarytum klausdami:

--Ko tu čia ieškai? Tu neturi teisės čia gyventi... Bėk greičiau iš čia...

Aš, kaip sapne, slankioju po gyvą kapinyną ir užuojautos nerandu. Negaliu aprašyti savo širdgėlos...

Už savaitės vėl parašysiu. Man rašyk į Sibirą, nes iš čia turėsiu greit išvažiuoti.

1958 m. rugpjūčio 25 d.

Beliko mantik savaitėlė laiko...

Nerandu žodžių aprašyti Tau tuos pergyvenimus, kurie sutiko mane mano mylimoj Tėvynėj. Dėdė toks piktas, kad būtinai, be jokių kalbų, man liepia važiuoti atgal ir daugiau niekad negrįžti. Mat, jis nenori man atiduoti to, ką pasisavino...

Vakar tik grįžau iš jo ir sergu susinervinęs. Rašaugulėdama, Galva ir nervai niekaip negali nurimti.

Jau savaitė būnu pas dukrytės globėjus.

Niekad aš nesijutau tokia vargšė, kaip čia. Tenai, galbūt, mes visi vienodi, o čia...

Buvau išpažinties. Jaučiu kažką širdyje, bet to negaliu žodžiais išreikšti...

Be galo gaila tėviškės laukų. Daugiau aš jų nebematysiu niekad, o niekad...

• Metinį knygų išpardavimą nuo spalio 15 d. iki gruodžio 31 d. paskelbė Gabijos leidykla. Įvairių leidyklų knygoms atpiginimas siekia iki 90 nuoš. Knygų sąrašai siunčiami pareikalavus šiuo adresu: Gabija, 87-85 95 St., Woodhaven 21, N. Y.

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

Elena Skirmantienė ir Bronė Jameikienė Punchbowl kalno viršūnėje.

HAVAJŲ SALOSE (3)

P.K. SKIRMANTAS

Pearl Harbor uoste ir Havajų universitete

Labai gražus Honolulu miesto vaizdas pasikėlus į Tantalus kalną. Dar gražesnis ir didingesnis vaizdas nuo Nuuanu Pali kalno. Apačioje didelis žydintis ir žaliuojantis slėnis, kuris remiasi į mėlynuojantį vandenyną. Atrodo, kad esi aukštai lėktuve ir iš jo matai gražią oazę.

Nuuanu Pali kalne pučia tokie stiprūs vėjai, kad kartais net mašinas apverčia. Mes to vėjo stiprumą gerokai pajutome.

Čia kadaise įvyko didelis istorinis mūšis, kuriame karalius Kamehameha Didysis nugalėjo Oahų salos karalių Kalanikūpule. Karaliaus Kamehameha Didžiojo statula prieš valdžios pastatus, dabar puošia Honolulu miesto aikštę.

Punchbowl kraterio papėdėje yra II-me pasauliniame ir Korėjos karuose žuvusiems kariams kapinės, kurios gražiai sutvarkytos. Punchbowl -- labai senai užgesęs ugniakalnis, nuo kurio taip pat gražus vaizdas link Honolulu ir toli matyti Pearl Harbor įlanka.

Vieną gerą pusdienį praleidome aplankydami Pearl Harbor uostą, kuris yra giliai įsikverbęs į salą. Tą rytą, 7 val., išplaukėme laivu iš Honolulu uosto. Po valandos pasiekėme Pearl Harbor žiotis. Artėjant visi fotografavimo prietaisai buvo surinkti ir užrakinti į spintą. Uoste fotografuoti draudžiama. Apie uostą, atvirame vandenyne, patuliuoja karinis laivas, o ore muolatos bent vienas lėktuvas be pertraukos suka ratus. Ne piliečiai turi užpildyti tam tikrą pareiškimą.

Prieš įplaukiant į uostą, įlipęs į laivą karininkas padaro patikrinimą. Mūsų laivas pradėjo plaukti uosto pakrantėmis ir per garšakalbius pasakojo keleiviams Pearl Harbor tragediją. Įvykusi 1941 met. gruodžio mėn. 7 d., sekmadienį.

Japonai tada paskandino ir sužalojo 18 laivų, iš kurių 13 buvo pataisyti ir vėl įjungti į tarnybą. Sunaikino daug lėktuvų ir labai sužalojo patį uostą. Iš viso žuvo 3067 kariai.

Didžiausias karinis laivas Arizona ir dabar tebelaiko po vandenių 1102 karių likučius. Narai bandė patekti į laivą ir žuvusius

su produktų gamybos tenka

Saloje auginama ananasų (pine-apples) ir cukrinių nendrių. Kol ananasai užauga ir prinoksta, trunka nuo 18 iki 24 mėnesių. Plieninės spalvos ananasų laukai tikrai gražiai atrodo. O, jei kas, lankydamas Havajus norėtų atsigerti šviežios ananasų sunkos, tegul aplanko Honolulu "Dole" ananasų apdirbimo įmonę. Čia ananasų sunka teka iš čiaupų. Reikia tik čiaupą atsukti ir gerk kiek nori. Taip pat vaišina ir šviežiais ananasais. Sezonu metu dirba ligi 8 tūkstančių darbininkų, dauguma moterų. Per metus pagamina virš 275 milijonų skardinių įvairių ananasų produktų. Kompanija salose turi apie 30,000 akryananasais apdrintos žemės. Kiekvieną dieną įmonė apdirba virš 3 milijonų ananasų. 40% viso pasaulio ananasų produktų gamybos tenka

"Dole" kompanijai. Nebepagrindo kompanija save laiko didžiausia ir moderniausia pasaulyje. Viskas atliekama labai švartai, tvarkingai ir moderniškoms priemonėms.

Cukrinių nendrių laukai yra kiekvienoje saloje. Turi daug cukrinių nendrių apdirbimo fabrikų. Čia pagaminamas rudasis cukrus, kuris laivais gabenamas į cukraus rafinerijas. Havajai turi tik vieną cukraus rafineriją Oahu saloje, kur cukrus gaminamas tik vietinei rinkai aprūpinti. Visą kitą rudąjį cukrų gabena į Amerikos žemyno rafinerijas.

Būnant Honolulu mieste, verta išlėkti nosį į Brownų kvėpalų fabriką. Jame gaminami kvėpalai iš vietinių gėlių. Mano žmona tiek prisiuostė tų malonių kvėpalų, kad likusią dienos dalį nebe-norėjo lankyti jokių kitų pramogų. Skundėsi, kad galva svaigsta, vis tie saldūs kvapai nenorėjo išgaruoti. Teisybė, ir mano nosis ilgai neišsivėdino.

Norint šį bei tą nusipirkti, verta aplankyti Ala Moana Center. Moderniškiausiam dviejų aukštų, kelių šimtų jardų ilgumo pastate yra virtinės įvairių krautinių. Jose pirkėjas gali gauti ne tik Havajų, bet ir viso Pacifiko tautų gaminių.

Mūsų dėmesį atkreipė kokoso palmės. Jos tokios lieknos, aukštos ir tiek daug jų auga. Viršūnėse, po savo milžiniškomis šakomis, turi priglaudusias didžiules kokoso riešutų keles. Mieste beveik kiekviena palmė, gerokai aukščiau žmogaus ūgio, turi platų skardinį žiedą, kuris jas saugo nuo žiurkių. Mat, vargšė žiurkė, užlipusi iki žiedo toliau negali kopti, bet slysta žemyn. Taip ir negauna paragauti riešutų.

Pelių ir žiurkių ankščiau salose nebuvo. Jos atsirado su pirmaisiais baltųjų žmonių laivais. Tiesa, mes kaliforniečiai, taip pat turime įvairių palmių, bet kokosai pas mus neauga.

Kitam numeryje: LEGENDOS SAKO, KAD PIRMIEJI HAVAJIEČIAI BUVO NYKŠTUKAI

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PProspect 8-1711
Rezidencijos RRepublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.

Val.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmad. ofisas
uždarytas.
Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE.

Tel. ofiso EVergrade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p.
pirmad., antradi., ketvirtadi.,
penktadi.
Tik susitarus trečiadieniais.

Telefonas:
Ofiso RRepublic 7-5020.
Namų WAlbrook 5-3765.

J. Ramunis, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2557 W. 69th Street
(Įėjimas iš Rockwell St.)

Val.: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.
Šeštadieniais:
2-4 p. p. ir 5-7 p. p.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutauptą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Nuo šių metų liepos 1 dienos dividendai yra pakelti iki 4¼.

MUTUAL Federal SAVINGS

and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanaukas, Pres.

Šį šeštadienį
Spalio 22 d.

Chicagoje

TRADICINIS

ŠAMPANO BALIUS

Lietuvių Auditorijoje

Naujai sukompanuotas ŠAMPANO VALSAS

Šokiams gros Lietuvių Auditorijos padidintas orkestras

Refrenus dainuos BRONYS JANČYS

PRADŽIA 8 val. vakare

Staliukai užsakomi telefonu DA 6-9725

Ananasų lauke. Darbininkai renka lapų pavyzdžius ištyrimui nustatyti kokių reikia trąšų.

VISAIS

APDRAUDOS

REIKALAI,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę

PAULINA

MOZURAITIS-BENNETT

HI 2-4450

642 Meadow Lane Dr.

Cleveland 24

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
Henderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Neprašytiems svečiams išsiskirstant

Kada iš Maskvos atėjo žinia, kad Chruščiovas rengiasi vykti į Jungtines Tautas, buvo aišku, kad vyks ir visi, už virvelių tampomi satelitų vadai. Ir taip jie visi sugužėjo į New Yorką.

Tada buvo įdomu stebėti, o kaip pasielgs kitų kraštų prezidentai ar ministrai pirmininkai. Ar jie taip pat skubinsis į New Yorką pasimatyti su Chruščiovu? Ar kelis kartus įžeistas JAV prezidentas D. Eisenhoweris nuryš kartų karnį ir taip pat su Chruščiovu susitiks?

Dabar, kada visi didieji jau New Yorkui pasakė su diev, galima kiek žvilgtelėti atgal ir prisiminti būdingesnius reiškinius. O jų pirmoje vietoje minėtas Prancūzijos prezidento De Gaulle parodytas kietas nugarkaulis. Jis iš karto pasakė, kad nevažiuos, nes be propagandinio triukšmo, ten nieko gero nebus. Ir nevažio.

Daug minkštesnį nugarkaulį parodė Anglijos min. pirm. Macmillanas. Jam tai tikrai nebuvo reikalo čia važiuoti, nors jo pasakymo kalba, savo drąsumu, daug ką net nustebino. Ji buvo žymiai aiškesnė ir griežtesnė už JAV prezidento Eisenhowerio kalbą.

Kai kas abejoja, ar buvo verta ir JAV prezidentui Eisenhoweriui vykti ir sakyti atidaromąją kalbą. Greičiausia, sako, būtų užtekę Valstybės Sekretoriaus Hertelio. Bet tada, jei prezidentas Eisenhoweris nebūtų vykęs į New Yorką, būtų prireikę į Washingtoną kviesti daug nevisai laukiamų svečių ir susilaukti nemažų komplikacijų. Bet prezidento Eisenhowerio atsisakymas susitikti su Chruščiovu, gerai vertinamas. Tuo Maskvos bosu buvo parodyta, kad lazda turi ir antrą skaudų galą...

Chruščiovo elgesys Jungtinėse Tautose daužant status, pertraukiant kalbančiuosius, vargu ar prisidėjo prie Sovietų Sąjungos autoriteto pakėlimo. Greičiau įvyko priešingai. Tokiu elgesiu tik pademonstravo komunistinę kultūrą. Ir ją pamatė net ir tie, kurie optimistiškiau nori žiūrėti į anapus geležinės uždangos vykstančius reiškinius.

Sovietai su savo gausiais satelitais šį kartą bus patalke į tvirtesnę atsparą. Jiems ne tik nepasisekė praversti jokių savo užmačių, bet ir nemažai teisingos pylos išklauzinti. Ne vieną kartą buvo primintas ir Pabaltijo valstybių imperialistinis pavergimas.

Daug liūdniau reikia vertinti kai kurios spaudos, radijo ir televizijos laikyseną. Nors Valstybės Departamentas ir buvo įspėjęs nedaryti raudoniesiems jų siekiamos propagandos, bet jos net iki šios dienos darė. Tiesa, kai kurie komentatoriai neva bandė tą komunistinę propagandą atsverti, bet dažnai jos visiškai neatsvėrė. Ir taip Chruščiovas, tarsi svarbiausias asmuo, jų ir buvo išlaikytas didžiausio dėmesio centre.

Didžiausią šiam kraštui kiauilišką patarnavimą padarė tūlas David Susskind, nesunkiai suvokiamos tautybės šio krašto pilietis, net dvi valandas Chruščiovui leidęs per televiziją kalbėti ką jis nori. Tai buvo padaryta to piliečio vedamoj "Open End" programoje iš New Yorko. O vėliau tą programą kartojė ir kitų vietovių stotys, tarsi susitarus, kad visi išgirstų, ką Chruščiovas svarbaus turi pasakyti.

Toje dviejų valandų programoje Chruščiovas net įrodinėjo, kad Sovietų Sąjungos konstitucija leidžianti sąjunginėms respublikoms, jei jos tik nori, iš sąjungos išstoti. Taigi tik pamanykit, kokia demokratija ir laisvė. Tik nepasakė, kaip jos buvo į tą sąjungą įjungtos. Nepasakė, kad Sovietų Sąjungoj konstitucija niekad nebuvo vykdoma, kad ten ta laisvė ir demokratija tvarkomą kariuomenės ir policijos kruvinais durtuvais.

Nekviesti svečiai išsiskirstė nieko nepešę, daug kartų pakėlę tas pacias dulkes. Tik šį kartą gal bus įvykusi tik tokia nauda, kad ryškiau ir spalvingiau buvo parodytas komunistinis veidas, kurį matant gal bus paieškota būdų ir priemonių jam suvaldyti.

B. G.

Punkso lietuvių dainų ir šokių ansamblio grupė, vadovaujamos Petronėlės Jakimavičienės koncerto metu Varšuvoje. Grupė matyti: Marytė Itaitė, Marytė Uzdilaitė, Marytė Čeponytė, Danutė Mikalauskaitė, Onutė Marteckaitė, Kristina Grudzinskaitė, Aldona Kislo, Stasė Katauskaitė ir Birutė Vainaitė.

KAIP VEIKIA LENKIJOS LIETUVIŲ VISUOMENINĖ DRAUGIJA

Lenkijos lietuviai išleido vienkartinį, gražiai iliustruotą leidinį "Aušra". Tą leidinį, pagal galimybes, žada ir ateity leisti.

Leidinyje yra nemaža žinių apie Lenkijos lietuvių veiklą. Ten leista tik viena lietuvių organizacija -- Lietuvių Visuomeninės Kultūros Draugija.

"Aušroje" apie draugijos veiklą rašoma:

1956 m. buvo sušauktas Organizacinis Komitetas, kurio tikslas buvo surengti pirmąjį Lietuvių Visuomeninės Kultūros Draugijos suvažiavimą. Komiteto surengtas pirmasis LVKD suvažiavimas įvyko 1957 m. ir išrinko aukščiausią Draugijos organą -- Centro Valdybą, subistinę Punkske. Buvusi Centro Valdyba daug nuveikė švietimo ir kultūros srityse. Tačiau kai kurie Centro Valdybos nariai nesugebėjo užmegsti ryši su vietiniais lietuviais ir dėl to antrame LVKD suvažiavime Seinuose 1959 m. spalio mėn. 25 d., buvo išrinkta nauja Centro Valdyba o jos būstinę perkėlė iš Punksko į Seinų miestą. Dabartinė Centro Valdyba yra šios sudėties: pirmininkas -- A. Skripka, pavaduotojas -- A. Čepilinskas, sekretorius -- J. Kmieliauskas, išdinininkas -- A. Jančė ir 15 valdybos narių. Revizijos komisiją sudaro 5 asmenys.

Nors nedaug laiko prabėgo nuo naujosios Centro Valdybos veiklos pradžios, tačiau ji yra jau kai ką nuveikusi. Centro Valdybos nuopelnas yra ir šis vienkartinis laikraštis. Šiais metais veikia 7 saviveiklos rateliai (Punkske, Vidugiriuose, Navininkuose, Žegariuose, Valinčiuose, Šlynakiemyje ir Klevuose), kurie iš viso davė 29 pasirodymus savo apylinkėse ir Seinuose. Punkso dainų ir šokių ansamblis koncertavo Varšuvoje. Ruošia savo programas Vilkapėdžių, Žvikielių, Radžiūčių, Vaitakiemio ir Varšuvos saviveiklos rateliai; kuriems vadovauja daugiausia mokytojai ir visuomenės veikėjai. Sporto mėgėjai taip pat pradėjo organizuoti savo ratelius Vidugiriuose, Paliūnuose, Klevuose, Kreivėnuose, Punkske, Aradninkuose ir Radžiūčiuose.

Veikia 8 mokyklos lietuvių dės-tomaja kalba, iš jų viena vidu-

rinė bendrojo lavinimo mokykla Punkske. Su lietuvių kalba kaip dalyku veikia 12 mokyklų, iš jų vie-

iš šios trumpos apžvalgos kiekvienam yra aišku mūsų Draugijos tikslas ir jos egzistavimo

LIETUVA

BRONIUS MACKEVIČIUS

Girgžda svirtys.
Saulėlydžiais lygumos dažos.
Miglomis prausias liepa kreiva.
Aš sakyčiau, -
Ši žemė - gražiausias peizažas,
Jei nebūtų jina Lietuva.

Tedainuočiau,
Kaip Nemunas smiltį skalauja,
Ošia pasakas šakos pušų.
Jei nejausčiau smiltelėj
Baudžiauninkų kraujo, -
Nematyčiau
Pėdų knygnešių.

Ir užtektų dainoms
Vien papievių gėlėtų,
Melsvo šilo
Ir rūtų kvapių,
Jei kareivių akim
Į mane nežiūrėtų
Liūdno gelės
Ant brolių kapų.

Nenukelčiau kepurės
Statytojų garbei,
Nežinočiau ko noriu
Ir kur aš einu,
Jei nebūtų romantikos
Didelio darbo
Ir suskirdusių mano delnų.

Dėl giminės skausmų
Neliūdėčiau kaip mažas,
O iš laimės
Nesvaigtų galva,
Jeigu būtų ši žemė -
Gražiausias peizažas,
Bet nebūtų jina
Lietuva

Iš Lenkijos lietuvių leidinio "AUŠRA", 1960 m.

na vidurinė Seinuose. Veikia 2 ūkio mokyklos Punkske ir Pristavonyse. Devyniose vietovėse surengti pradžios mokyklos kursai suaugusiems. Šiuo metu veikia 27 lietuviški knygynai turintieji iš viso apie 4000 tomų.

reikalingumas. Todėl kviečiame visus lietuvius, gyvenančius Liaudies Lenkijoje, įsirašyti mūsų Draugijos nariais ir visokeriopai remti Draugijos veiklą.

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio

Ofiso telef.: MAIN 1-1773

Rezidencija: OL 7-2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

BŪSIU DĖKINGAS, JEI ATSLIĖPSIT

Retkarčiais Dirvoje būna paklausimų tai vienas tai kitam iš mūsų veiksmų. O tie veiksmai, tarsi neprigirdi ir klausimus neatsako. O man atrodo, kad jie neatsako todėl, kad mažai veikiant nėra kaip atsakyti. O gal tik tokia mano, eilinio piliečio, nuomonė.

Šiuo kartu ir aš turiu klausimą. Kai kuriuose laikraščiuose skaičiau, kad parlamentarų (tai mūsų seimų narių) suvažiavime Tokyo buvo nuvažiavęs ir Justas Paleckis. Ir jis net vadovavo visai sovietinei delegacijai. Ir net protestavo kai Ohio kongresmanas Michael A. Feigan, iš Clevelando, griežtai pasisakė prieš komunistinius atstovus. Taigi man ir įdomu, ar kuris iš lietuviškų veiksmų į tą suvažiavimą, vykusių Tokyo, pasiuntė pranešimą, kas tas J. Paleckis? Ar pranešė, kad jis į komunistinio parlamento narius pastatytas tik iš Lietuvos okupanto malonės? Ar pranešė, kad tokius atstovus reikia lauk vyti?

Būsiu dėkingas jei kuris nors veiksmas atsilieps.

Ant. Kumprys,
Detroit

LAUKIAM ATSAKIMO

Esu naujakis, o mano kaimynas senosios kartos taurus lietuvis. Jis man kartais atneša Naujienas. Ir kai atneša, tai visada jam turiu atsakyti į jo paklausimus. Girdi, nebesuprantu, kaip tos Naujienos nurašo. Štai ir paskutiniu metu koks tai P. Ancevičius, ir dar daktaras, peizoja Lietuvos patriotus, o giria Maskvos iškamšą Justą Paleckį. Tai ir klausia jis mane, kaip čia yra su tuo Naujienų redaktorium Dr. Pijum Grigaičiu, dar ALT sekretorium? Gal sako, jau jis Naujienų neberedaguoja, o koks kitas, daug kairesnis socialistas ten įsitaisęs? O gal, sako, jie jautai ką su komunistais padarė, kaip ir anksčiau, kada norėjo Antano Smetonos valdžią nuversti?

Laukiu, kad Dirva tam Dr. P. Ancevičiui reikiama atsakytų. Laukiu aš, laukia ir tas mano kaimynas, kuriam pasakiau, kad palauktų. Be atsakymo Naujienos juk neapseis.

Petras Šnapštys,
Chicago

RED. PASTABA: Šis laiškas prasilenkė su paskutiniu Dirvos numeriu, kuriame S. Žymantas jau reikiama atsakė į Dr. P. Ancevičiaus rašinius ir tuo taip pat patenkino Petro Šnapščio pageidavimus. Tikimės, kad patenkintas ir P. Šnapščio kaimynas.

SKAITYSIU, KOL DUOSIT VIETOS JAUNIMUI

Mano pageidavimas, kad Dirvoje nesudarytų tokios mylėtųjų grupelės, kurios rašintų turėtų privilegijos, bet būtų spaudinama tai, kas gera ir vertinga. Tai yra vengti "kardelizmo" ar "romizmo".

Mano dvasia su jaunimu. Ir tol skaitysiu ir remsiu Dirvą bei kitus lietuviškus laikraščius, kol jie jaunimui duos skirtos geros medžiagos. Pamirškite Gogolius, Tolstojus, Goscenkas. Ieškokite talentų mūsų jaunimo tarpe. Darykite viską, kad jaunimas būtų jūsų skaitytojų pusėje.

B. Naujalis,
Toronto

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

-- Ką, ar jau, ačiū Dievui, sudiev?...

Sulaukus 80 metų amžiaus

KONSTANTINAS STAŠYS

Vilniaus burmistras ir visuomenės veikėjas

Konstantinas Stašys gimė 1880 m. Veseliškių k., Čedasų valsč., Zarasų apskr. Mokėsi Mintaujos gimnazijoje, iš kurios buvo pašalintas, kaip atsisakęs rusiškai kalbėti maldą 1893 m. Motinos vardu buvo paduotas karalienei prašymas, kad sūnų priimtų atgal, bet atsakymas atėjo neigiamas. Tat įstojo vaistinės moki-

mai Lietuvai, grįžo į Vilnių. Čia buvo paskirtas Lietuvių poliklinikos vaistinės vedėju. Dalyvauja Lietuvių Tarybos posėdžiuose. Renkamas į lietuvių komitetą išdininko pareigomis, o paskiau ir pirmininku. Lietuvių labdarybės draugijos valdybos narys. Lietuvių gimnazijos tėvų komiteto pirmininkas. "Rytas" draugijos

Konstantinas Stašys su žmona

nių į Vilniaus vaistinę.

Vaistinininko padėjėjo egzaminus išlaikė prie Dorpatio universiteto. Po to dirbo vaistinėje Vilniuje ir Mintaujuje. Čia sukūrė šeimą. Provizoriaus laipsnį įgijo Dorpate.

Pirko vaistinę Laižuvoje, Mažeikių apskr., kur vaistinininkavo iki Pirmojo pasaulinio karo. Artėjant į Lietuvą vokiečių kariuomenei, evakuavusi į Rusiją, vaistinę pardavus P. Stripiniui. Rusijoje dirbo "Sojuz gorodov" ligoninės vaistinėje, kaip vedėjas.

Atsikūrus Nepriklausomai

valdybos narys.

Nuskriaustųjų tautų suvažiavime Ženevoje, K. Stašys atstovauja vilniečių. Dėl lietuvių skriaudimo bažnyčiose, rašo skundus arkivyskupui, nuncijui Varšuvoje, Lenkijos valdžiai, Tautų Sąjungai. Dalyvauja visose delegacijose, ar tai būtų pas vaivada, ar pas kuratorių, ar į Varšuvą, K. Stašys visur pirmasis. Jis pirmininkauja lietuvių-baltgudų komitete kovai su polonizacija bažnyčiose.

Lenkų sušauktaime skupuoto krašto lietuvių, balt-

Balto pirmininkas kan. J. Končius ir banketo metu renka aukas... BALFo direktorius ir Clevelando skyriaus vienas aktyviųjų veikėjas Kazys Gaižutis per įvykų Clevelande BALFo 15 metų sukakties minėjimą kan. J. Končiui įteikė auką. Prie jų stovįs Lietuvių Salės direktorius Alekas Banys, prieš tai irgi įteikė auką 50 dolerių. V. Pliodžinsko nuotrauka

gudžių ir ukrainiečių konferencijoje, K. Stašys — vicepirmininkas. Atsikėlus į Vilnių vaivada Bociańskiui, jam sulikvidavus visas lietuvių draugijas, mokyklas, gimnazijas, skaityklas ir susodinus į kalėjimą veiklesnius lietuvius, žinoma, negalėjo išvengti neliestas ir K. Stašys.

1937 m. vasario mėn. pas K. Stašį įvyksta krata ir jis suimamas, Pasodintas į Lukiškių kalėjimą. Byla įvyko spalio mėn. Kaltinimas, kad organizavęs Vilniaus krašte sukilimą prieš Rzecypospolitą. Jį gina 4 advokatai. Teismas kaltinimus, kaip nepagrįstus, atmetė, bet už nusižengimą prieš valiutų įstatymą, gavę vienerius metus kalėjimo ir 10,000 zlotų pinigines pabaudos. Buvo keliamos kitos bylos.

K. Stašys Lietuvos valdžioje Vilniaus burmistras, 23 rinktinės šaulių būrio garbės narys.

1940 m. bolševikams įsi-brovus į Lietuvą, K. Stašys buvo suimtas ir su visa šeima išvežtas į Kazakstaną, "Selo Razskazika". Tenai prabuvęs pusę metų, buvo nuteistas 8 metams į Vor-kutą, priverčiamų darbų stovyklą. Pravargęs - metus buvo paleistas ir apgyvendintas į pietus nuo Maskvos už 80 kil., taip vadina-me "Osoboe Choziaistvo", su teise judėti tik 50 kil. spinduliu.

Konstanto žmona ir duk-tė su 2 mažoms mergaitė-mis palikta Razskazike ka-melyje. Duklė Kastutė dir-bo miško kirtimo raštinėje, o žmona augino ir prižiūrė-jo anūkus. Jos turėjo name-lį ir laikė ūką.

Tolimesnis jų likimas ne-žinomas.

A. Mačius

• Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos metinis suvažiavimas prasidės lapkričio 12 d., 7 val. vak. Čiurlionio Ansamblio namuose.

V. REČKUI yra atėjęs laikšas iš Lietuvos. Galima atsiimti Dirvos redakcijoje darbo valandomis.

Labai prieinama kaina geras namas

Šv. Kazimiero parapijos rajone, 4 miegamų, vienos šeimos. Gaso šildymas. Kilimai. 4 k. baldai. Apsauginės užuolaidos. Kaina greitai pardavimui. Šaukti CE 1-7834. (17, 19, 21)

Išnuomojamas butas

iš 5 didelių kambarių. Teirautis telefonu PO 1-3508. 506 E. 125 St., Cleveland 8, Ohio. (119)

• Išnuomojamas kambarys su maistu (80-toje gatvėje). Teirautis: UT 1-6642. (120)

Parengimų kalendorius

SPALIO 22 D. L.V.S. Ramovės pobūvis - dešimtmečio minėjimas Čiurlionio ansamblio namuose.

SPALIO 30 D. Neringos skaučių tunto dešimtmečio minėjimas Lietuvių salėje.

LAPKRIČIO 19 D. Amerikos Lietuvių Piliečių Klubas vakaras Lietuvių salėje.

LAPKRIČIO 26 D. L.V.S Ramovė Clev. Skyriaus kariuomenės šventės minėjimas.

A. Mačius

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763936 East 185 St.
KE 1-7770

Vasario 16 gimnazijoje yra 20 mokinių atvykusių iš Lietuvos

Po vasaros atostogų į gimnaziją atvyko 18 naujų mokinių. Didžiausia dalis atvyko iš dabartinės Lietuvos. Tuo evangelikų mokinių skaičius smarkiai padidėjo. Gimnazijoje dabar iš viso 46 evangelikų mokiniai. Iš jų 15 iš okupuotos Lietuvos.

Iš viso gimnazijoje šiuo laiku 20 mokinių, kurie yra atvykę iš okupuotos Lietuvos, 5 iš jų katalikų tikybos. Didžiausia dalis nemoka vokiečių kalbos. Mokytojas Skerys duoda jiems vokiečių kalbos pagalbinę pamoką, kad greičiau išmokyti kalbą ir galėtų normaliai klasėse sekti vokiečių kalbos dėstytoja. Keletas mokinių atsiųsti vokiečių įstaigų, kad lietuvių gimnazijoje išmokyti vokiečių kalbą. Forderschule'je (tai specialios mokyklos įsteigtos tiems jaunuoliams, kurie dabar grįžta iš už "geležinės uždangos") mokytojai su tais vaikais nesusikalba, todėl siunčia juos į lietuvių gimnaziją.

4 moksleiviai yra baigę Lietuvoje gimnaziją ar vidurinę mokyklą, bet jų baigimo atestato vokiečių įstaigos ir aukštesniosios mokyklos nepripažįsta. Toks baigimo atestatas Vokietijoje jokios reikšmės neturi, todėl jie atvažiavo į mūsų gimnaziją ir nori už metų ar kelių įsigyti brandos atstatą.

Kaip tie mokiniai mūsų gimnazijoje jaučiasi? Turiu pasakyti - gerai. Forderschule'je jie buvo svetimoje, nepaprastoje aplinkumoje. Gimnazija juos visokiais būdais gerai priglaudžia, jie jaučiasi kaip tėvynėje Lietuvoje, tarp savųjų. Palengva jie išmokys vokiečių kalbą ir bus iki sugrįžimo į laisvą nepriklausomą Lietuvą įjungti į vokiečių tautą, nes didžiausia dalis iš jų pasiliks Vokietijoje. Vokiečių įstaigos jais irgi rūpinasi ir duoda jiems

visokių lengvatų, juos šelpia.

Mūsų tikslas yra juos paruošti studijoms aukštesiose ir specialiose mokyklose bei veiklai lietuviškoje visuomenėje. Visi moksleiviai, be išimties, yra gerų norų, stipraus būdo ir gražaus elgesio. Turiu pasakyti, kad tie mokiniai gerai išsiauklėję, mandagūs ir paslaugūs. Mokytojams jie jokių sunkumų nedaro. Visus reikia perauklėti krikščioniškoje dvasioje, nes Lietuvoje buvo auklėjami komunistiškose dvasioje. Religiniai evangelikus auklėja mokytojas Skerys, o katalikus kun. dr. Navickas. Kas 4 savaites atvyksta kun. Urdzė - gimnazijos evangelikų mokinių kapelionas - atlaiko jiems pamaldas ir biblijos valandėles. Kunigas Urdzė dar praveda krikščioniškus surinkimus. Čia mokiniai stato religinio turinio klausimus ir jiems atsako. Tokiu būdu visi religiniai bei dvasiniai neaiškumai išsiaiškinami.

Šie, iš okupuotos Lietuvos naujai atvykę mokiniai, puikiai mokėdami lietuvių kalbą, atgaivina ir stiprina tremtinių jaunuolių lietuvių.

Fr. Skerys

AUTOMOBILISTŲ DĖMESIUI

Lietuviškas garažas — Quik Auto Service, 1304 East 9 St., telef. TO 1-1673, siūlo visus tuos patarnavimus pigiai, greitai ir sąžiningai. Visą spalio mėn. su kiekvienu pilnu "Tune-up" arba pilnu setu stabdžių, nemokamai duoda 6 kvortas Antifreez, geriausios kokybės, kuris pilnai apsaugos motorą visokiuose žiemos šalčiuose.

J.S.AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas

1254 Addison Rd.
Cleveland 3, Ohio

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas. Motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas.

24 hours towing

Atidaryta nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro.

Dienos telef.: HE 1-6352

Nakties tel.: LI 1-4611

Mes kepame visokių pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

EAST CLEVELAND-EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARNOPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

4%

SUPERIOR
SAVINGSACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000HOME AND
REMODELING LOANS

CORNER 68TH - SUPERIOR AVENUE

LIETUVIŲ KLUBAS

ir

SVETAINĖ

Lietuvių Svetainėje renkite lietuviškus parengimus, o poilsį praleiskite tarp savųjų Klube.

— Cleveland —

6835 Superior Avenue

EX 1-1143

JŪSŲ DRAUGAMS

DIRVOS
BŪTINAI
REIKIA

KAS DIRVOS NESKAITO - DAUG NUSTOJA!

Kodėl jūs savo draugams tik linkit viso geriausio?

Jūs verčiau jiems tai padarykit: pasirūpinkit, kad jie gautų DIRVĄ!

Uzpildykite ir atsiųskite mums šią atkarpą:

DIRVA

6907 Superior Ave.,
Cleveland 3, Ohio.

PRADEKITE SIŪSTI DIRVĄ

Kam

Kur

Susipažinti šešius numerius ☐

Kaip mano dovana, už kurią apmoku naujiems skaitytojams taikomu pigiau tarifu:

už 3 mėnesius — \$2.00 ☐už 6 mėnesius — \$4.00 ☐už pirmus metus — \$8.00 ☐

(Pažymėkite atitinkame langelyje savo užsakymą ir pridėkite atitinkamą mokestį, jei užsakote kaip dovana).

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

KAS IR KUR?

• **Lietuvių Moterų Atstovbės Klubas New Yorke**, vadovaujamas V. Leskaitienės, ir šiemet nutarė dalyvauti Tarptautinėje 33 tautų parodoj, kuri įvyks lapkričio mėn. pradžioje, Park Ave. ir 33 gatvės kampas, New Yorke.

Paroda tęsis visą savaitę. Lietuvės kasmet čia išdalina parodos lankytojams daug prieškomunistinės literatūros. Pademonstruoja mūsų tautinius drabužius, gintarą, medžio drožinius, audinius, lietuviškas lėles ir kt. O taip pat ir tautinius šokius bei dainas.

• **Ped. Lituanistikos Instituto stipendijų fondai** per

Instituto išdininką tėvą J. Kubilių, SJ, prelatas Jurgis Paškus, dail. Vladas Vijeikis paaugojo 25 dol. ir A. Kazilionis 10 dol. Visiems lituanistinio švietimo rėmėjams Institutas nuoširdžiai dėkoja.

• **Waterburio moterų klubo** tradicinis parengimas-pobūvis bus spalio 22 d., šeštadienį, nuo 7 val. vak., lietuvių parapijos salėje; programa nebus varginanti, bet vaišės, šokiai su orkestru, loterija ir t.t. Klubas remia įvairius lietuvių gyvenimo darbus, padeda lietuviams už geležinės uždangos ir t.t. Visi kviečiami.

• **A. Malskis**, iš Venezuelos, mokėdamas už prenumeratą atsiuntė ir \$5.00 auką.

Mirus

DR. BRUNONUI KALVAIČIUI

jo našlei, seserims ir broliams reiškiamo širdingą užuojautą, vietoje gėlių skirdami auką Vasario 16 Gimnazijai paremti.

Dr. S. ir O. Biežiai,
Dr. A. ir O. Juozaičiai,
J. ir A. Kazanauskai ir
Dr. L. ir I. Zibai

A. A.

DR. BRUNONUI KALVAIČIUI

mirus, jo žmonai ELENAI ir visiems broliams bei seserims, o taip pat jų šeimoms reiškiamo nuoširdžiausią užuojautą ir kartu liūdime

Virėna ir Mauricijus Laucevičiai su šeima

DR. BRUNONUI KALVAIČIUI

mirus, jo mylimą žmoną ELENĄ, seserį ALĘ KALVAITYTĘ-VELBASIENĘ ir brolius ANTANĄ, STASĮ ir JONĄ su šeimomis širdingai užjaučiame ir kartu liūdime

Tverų šeima

DR. BRUNO KALVAIČIUI

mirus, jo žmonai Poniai ELENAI KALVAITIENEI reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Roma ir Danielius Degesiai

Kolegai filisteriui

DR. BRUNONUI KALVAIČIUI

mirus, nuoširdžiausią užuojautą reiškiamo poniai ELENAI KALVAITIENEI, jo broliams ir seserims STASIUI, ANTANUI, JONUI, SOFIJAI, EUGENIJAI ir ALEI

Bostono Neo-Lithuanai

• **Adv. Zigmas Toliušis**, buvęs Valstiečių Liaudininku Sąjungos aktyvus veikėjas, kaip praneša komunistiniai laikraščiai, Kauno miesto liaudies teisme buvo teisiamas neva už testamentą suklautojimą. Su Zigmą Toliušium buvo teisiamas ir Kazimiera Mickevičienė. Iš jų priteista valstybės naudai 48,500 rublių.

• **Eglei Žilionytei**, grįžusiai iš studijų Prancūzijoje, ir **Kristinai Paprockaitei** iš Vokietijos, draugai ir draugės newyorkiečiai akademikai, neolithuanų pirm. D. Maurukaitės iniciatyva, surengė sutiktuves, kurios įvyko spalio 8 d. dr. Jankausko rezidencijoje, Bay Shore, L. I. Dalyvavo apie 30 jaunųjų ir keletas vyresniųjų.

• **Adv. Frank Alexis** spalio 7 d. gynė teisme bylą ABN (antibolše vikinio bloko tarptautinės organizacijos) pirmininko K. Koicheff, kuris protesto demonstracijų metu bandė jėga prasiveržti pro policijos sargybinius į Sovietų Pasiuntinybės rūmus, Park Ave. ir 68 g., New Yorke.

Pirmininkui teismas paskyrė bausmę penkias dienas kalėjimo arba 25 dol. pinigais.

F. Alexis yra tos organizacijos vicepirmininkas.

• **Tradicinis Šampano balius**, rengiamas Lietuvių Auditorijos Chicagoje, įvyks spalio 22 d., šeštadienį. Šiai progai yra specialiai sukompanuotas šampano Valsas, kurio refrenus dainuos Bronius Jančys. Šokiams gros padidintas Lietuvių Auditorijos orkestras. Baliaus pradžia 8 val. vak. Staliukus užsakoma telef. DA 6-9725.

• **Atpigintų knygų iki 90 nuoš.** galima įsigyti iš Gabijos leidyklos, kuri paskelbė metinį knygų išpardavimą. Sąrašai išsiunčiami parašius šiuo adresu: Gabija, 97-85 95 St., Woodhaven 21, N. Y.

Chicago lietuvių kultūrinėje ir visuomeninėje veikloje nepailstami darbuotojai: J. Švedas, Vilutis, E. Tumienė ir J. Tamulis.

B. Beržinio nuotrauka

Tautinės Sąjungos New Yorke pirmojo skyriaus sveikinimas

darbui pagelbėti.

ALTS-gos pirmojo skyriaus New Yorke vardu

K. Krulikas,
Skyriaus Išdininkas

ST. LOUIS

RENGIAMAS FILMŲ VAKARAS

Lietuvių Tautinės Sąjungos St. Louis skyrius spalio 22 dieną, 7 val. vakaro CZECH NATIONAL HALL (1100 N. 11th Street, East St. Louis, Ill.) ruošia filmų vakarą.

Bus parodytos dvi filmos iš lietuvių gyvenimo.

1. Filmas: LIETUVA - EUROPOS NUGALĖTOJA. Veiksmas vyksta Lietuvoje, Kaune 1939 metais, kur lietuvių sporto komanda (krepsininkai) pakartotinai iškovojo Europos meisterio vardą. Filme matomas ir girdimas kalbant Lietuvos Respublikos Prezidentas ANTANAS SMETONA.

2. Filmas: TREMTIES MOKYKLĄ. Šioje filmoje vaizduojama Vasario 16 lietuvių gimnazijos, Vokietijoje, gyvenimas, mokymas ir meniniai pasirodymai.

Abu filmai kartu trunka 1 val. 30 min.

Po filmų programos -- šokiai ir bufetas.

Gautas pelnas bus paskirtas Vasario 16 gimnazijai.

Kviečiame kuo daugiau atsilankyti, nes šios filmo teikimo progą pamatyti Lietuvą iškilusią į Europos sporto viršūnes.

LOS ANGELES

RUOŠIA RUDENS BALIŲ

L.D.K. Birutės Vardo Draugija ruošia didžiulį, priešadventinį rudens balių, didelį St. Nicholas salę (2300 W. - 3rd St.), lapkričio 26 d. 8 val. vakaro. Programos metu dainuos p. Armonienė, kuri Los angeliečių dar nė karto negirdėta. Šokiams gros M. Krafo orkestras, labai popu-

liarus lietuviškoj visuomenėj. Dar didesnė naujiena tai vakaro metu sukimas spalvoto filmo, kuris bus brangus atminimas ne tik dabar, bet ir po kelių metų.

Birutiečių rengiami baliai visuomet pasižymi savo jaukumu bei linksmybe. Neapvils birutietės savo svečių bei viešnių ir šį kartą. Jau senai planuoja, ruošiasi, kad tik visiems būtų malonu praleisti vakarą, kad šiek tiek liktų pelno kenčiantiems lietuviams sušelpiti.

TORONTO

GYVA SKAUTŲ VEIKLA

Šiuo metu skautai savo sueigomis, sąskrydžiais ir įvairių vietinių smulkesniais pasitarimais yra paėmę iniciatyvą į savo rankas. O tai yra džiugu ir teikia gražių vilčių skautų veiklos pagyvėjimu. Toje grandinėje neatsilieka ir skautų židinys. Jie spalio 23 d. 4 val. p.p. Prisikėlimo parapijos salėje ruošia arbatėlę kurios metu yra numatę aptarti ir vieną kitą rimtesnį ateities veiklos klausimą.

J. CICĖNUI 50 METŲ

J. Cicėnas, aktyvus visuomenininkas ir Vhniečių Sąjungos Centro Valdybos narys Kanadoje, peržengė 50 metų slenkstį. Pagerbtuvių vaišės įvyko spalio mėn. 14 d. kurios praėjo su gražiausiais linkėjimais jubilatui.

• **ASS Chicagos skyriaus** sueigoje išrinkta valdybą R. Kviklytė, V. Demereckas ir E. Kulikauskas. Po oficialios sueigos dalies rež. Stasys Pilka skaitė įdomią paskaitą "Šekspyras Lietuvos scenoje".

• **A. Vilainio** šidlausko redaguojamas, Nemuno leidyklos leidžiamas "Amerikos lietuvių kultūrinės veiklos albumas" jau baigiamas paruošti ir šio mėnesio gale bus atiduotas spaudai.

• **Vyt. Kavolis**, Harvardo Universiteto filosofijos daktaras, pradėjo profesoriauti The Defiance College, Ohio.

"Michigano ežeras lygiai kaip mūsų Atlantas", sako keliautojai iš Brooklyno, atsidarę Chicagoje, ežero pakrantėje. Iš kairės: studentai R. Padvarietytė, G. Černiauskas ir Brooklyno lietuvių visuomeninėje veikloje besireiškiantis V. Padvarietytis.

B. Beržinio nuotrauka

Mūsų miellam prieteliui

MIKUI KAMINSKUI

mirus, jo žmoną VLADISLAVĄ, sūnų EDUARDĄ ir dukrą EVELINĄ nuoširdžiausiai užjaučia ir kartu liūdi

Joana ir Steponas Kęsgailos

Mūsų brangiam prieteliui

MYKOLUI KAMINSKUI

mirus, jo žmonai VLADEI KAMINSKIENEI, sūnui EDUARDUI KAMINSKUI, dukteriai EVELINAI KAMINSKAITEI ir kitiems artimiesiems, reiškiamo giliausią užuojautą ir kartu liūdime

I. ir A. Jonaičiai,
R. ir D. Nasvyčiai,
M. Barniškaitė

Cicero lietuviai Dirvos bičiuliai. Povilas Putrimas (kairėje), šv. Antano Taupymo ir Skolinimo Bendrovės Ciceroje prezidentas ir J. Gribauskas (dešinėje), tos bendrovės vedėjas ir egzektvyvinis sekretorius, abu yra duosnūs lietuviškiems reikalams. J. Gribauskas čia gimęs ir augęs, Dirvos jubiliejaus proga tapo jos prenumeratoriumi ir skaitytoju. Nuotraukoje iš kairės: Povilas Putrimas su žmona Sofija, Kristina, Joana ir Juozas Gribauskai.